

2009-02-23

Naturvårdsverket
Att. Kati Dalkowski

Vägledning för ett arbetssätt för biologisk mångfald och andra värden i ett landskapsperspektiv (Dnr 301-989-08 N1)

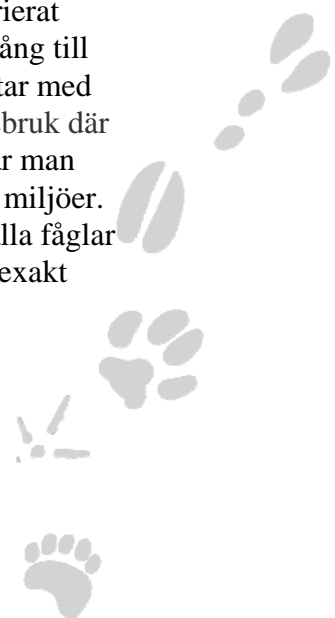
Svenska Jägareförbundet får härmed lämna följande synpunkter på rubricerad remiss angående arbetet med landskapsstrategier.

Generellt

Svenska Jägareförbundet ser mycket positivt på ansatsen att genom ett processorienterat arbetssätt skapa utökad samverkan mellan olika aktörer i landskapet, med större fokus på att hållbart nyttja den biologiska mångfalden. Förbundet anser dock att man skulle kunna komma längre genom att ytterligare trycka på att brukande- och bevarandeintressen inte behöver vara motstående, samt att mycket av den biologiska mångfalden är beroende av markanvändningen. Detta skulle sannolikt öka viljan till lokalt deltagande i beslutsrummet, och därmed förenkla det processorienterade arbetet. För att verkligen uppnå ett välförankrat underifrånperspektiv, och större lokalt engagemang för bevarande av biologisk mångfald, är det viktigt att så långt möjligt sätta hållbart nyttjande i relation till verksamheter som intresserar och engagerar lokala intressenter. Frågor som rör boendemiljö och möjligheter att utöva fritidsintressen intar här en särställning.

Hållbart nyttjande av landskapet

Markanvändningen skapar för den huvudsakliga delen av Sveriges yta grundförutsättningarna för den biologiska mångfalden, och sätter begränsningar samtidigt som den inte sällan skapar möjligheter. Viltet gynnas av ett varierat landskap, rikt på olika arter som kan fungera som föda och med god tillgång till skydd. Modern viltvård bygger därför i stor utsträckning på att man arbetar med viltets livsmiljöer, genom att bedriva ett mer viltanpassat jord- och skogsbruk där delar av landskapet brukas mer extensivt. Dessa landskapselement strävar man efter att binda samman, för att skapa ett nätverk av artrika, viltanpassade miljöer. Mycket av viltvården gynnar därmed även andra arter, såväl bland vilt (alla fåglar och däggdjur) som inom andra grupper. Ofta använder man till och med exakt

samma åtgärder inom den privata viltvården, som inom den offentliga naturvården. Viltvård *är* naturvård.

Det finns även skäl att lyfta fram viltvård, och hållbar beskattning av viltstammar, ur ett bredare miljöperspektiv. Konventionell köttproduktion innebär en avsevärd miljöbelastning, eftersom man använder ansenliga mängder energi, bekämpningsmedel och gödning för foderproduktion. Dessutom kräver vinterhållningen av djur energi, och det gäller även transporten av djur mellan olika marker och till slakteriet. Beskattning av inhemska viltstammar har en jämförelsevis försumbar miljöpåverkan. Jakt och åtgärder för att gynna stammarna av jaktbart vilt utgör därmed en miljömässigt viktig form av markanvändning.

Framgångsrik viltvård kan, även med starka viltstammar, dessutom bidra till att minska problemen med skador på grödor och skog. Ökade intäkter från jakt kan mer än väl kompensera för eventuellt produktionsbortfall inom traditionellt lantbruk. Genom ett mer viltanpassat jord- och skogsbruk, i kombination med god viltvård, kan man samtidigt utnyttja viltstammarnas potential och minska risken för betesskador på grödor och skog. Sammantaget kan man säga att viltvård, i kombination med uthållig beskattning av viltstammar, gynnar såväl mångfalden som miljön.

Rapporten *Ett arbetssätt för biologisk mångfald och andra värden i ett landskapsperspektiv* beskriver i stor utsträckning ett motsatsförhållande mellan naturvården och markanvändningen. Mycket av mångfalden är dock beroende av markanvändningen, och att inte tydligt lyfta fram detta faktum riskerar att försvåra den process, och det arbetssätt, som rapporten beskriver. Vidare nämns överhuvudtaget inte alternativa former av markanvändning, som istället för att medföra en miljöbelastning har uttalat positiva effekter på den biologiska mångfalden och landskapsbilden. Viltanpassat lantbruk, eller *viltbruk* om man så vill, är det kanske bästa exemplet på sådan markanvändning.

Vidare tar rapporten upp problemet med att få acceptans för naturvårdsåtgärder bland markägare och lokalbefolkningen. Möjligheterna att utöva jakt och fiske för rekreation är ofta av stor vikt för lokalbefolkningen, och ses inte sällan som en livsstil snarare än bara en hobby. Samtidigt är självfallet de som lever i landskapet angelägna om att bevara, eller återskapa, estetiska värden i sin närmiljö. Genom att tydligare lyfta fram de positiva effekterna av vilt- och fiskevård på den biologiska mångfalden är det möjligt att på ett enkelt sätt skapa större lokalt engagemang för bevarande av biologisk mångfald och restaurering av värden på landskapsnivå.

Jägarkåren har till skillnad från många andra intressegrupper en stark tradition av att genom ideellt arbete och avsevärda egna investeringar utföra åtgärder för att gynna biologisk mångfald och bedriva aktiv naturvård. Enligt utredningen Vilt och jakt (SOU 1983: 21) ägnar sig över 200 000 jägare vid sammanlagt över en miljon tillfällen per år åt viltvård. Jägarkåren utför därmed en ansenlig arbetsinsats i vilt- och naturvårdens tjänst. Viltvårdsområden och jaktlag förenar dessutom ofta jägare och markägare med gemensamma intressen, vilket skapar goda förutsättningar för gemensamma åtgärder över ägo gränser och på landskapsnivå.

Svenska Jägareförbundet arbetar intensivt med rådgivning om viltvård och en mer viltanpassad markanvändning, i avsikt att uppnå ett mer artrikt och varierat landskap. Viltvård är en kärnverksamhet för förbundets drygt 100 tjänstemän och närmare 6000 förtroendevalda. Verksamheten sker i samverkan med Naturvårdsverket, Jordbruksverket, Skogsstyrelsen och olika intresseorganisationer inom naturvård och markanvändning. Vi anser att den processorienterade ansatsen som beskrivs i rapporten skulle vinna på att man tydligare betonade det hållbara nyttjandet genom att lyfta fram vilt- och fiskevård som konkreta exempel. Vi ser det också som självklart att Svenska Jägareförbundet, Sveriges äldsta och största naturvårdsorganisation, skall nämnas bland övriga intressegrupper i rapporten.

Hans von Essen
Riksjaktvårdskonsulent

Fredrik Widemo
Naturvårdsansvarig

